

Síðsøga

SVERRI MORTENSEN: FRÁ SJÓLÍVI TIL BILASØLU

Pápi Sverra helt sjólvíð vera ov vandafult undan heimsbardaganum. Hann fekk »lokkað« Sverra við læruplássi, um hann gavst at sigla

Sverri Mortensen

4. partur

Fyrst verður tó farið umborð á Ananu aftur. Vit vóru fyra ungmatrósar og vit gingu á vakt tveir og tveir. Alexander Leo og Zacharias á Argjaboga vóru matrósar.

Blindur passagerur til India

Tá vit fóru frá Gdynja í Polen fóru vit gjøgnum Kielerkanalina og skuldu inn í Kiel. Beint áðrenn vit komu inn har, kom ein maður fram, sum var blindur passagerur. Tá vit so komu inn, komu menn frá landi um borð, og teir tóku forhoyr av manninginum. Hann bleiv í fyrsta umfari stongdur inni í einum kamari. Men seinni gjørdist hann sum ein av manningini. Hann át saman við okkum, og hann hjálpti til at lempa kol. Maskinan á Ananu var kolfýrd. Vit royndu at fáa hann í land í Port Said, men hann vildi ikki fara. Málið hjá honum var at sleppa til India.

Tá vit komu aftur til India mynstraði eg av. Eg fór í land í Calcutta, og tá vóru bert tveir froyingar eftir. Teir fóru so við og við í land. Tá vóru eftir Andrias hjá Eiðis Pól, gamli seglmakrarin í Havn, og Ditlev Djurhuus av Tvøroyri, sum giftist við dóttir Guttorm Eysturoy. Nøkur ár seinni var Andrias aftur í Føroyum og vitjaði meg, hann var ein sera fittur og fryntligur maður.

Upp á land

Eftir Ananu fekk eg kjans við einum svenskum báti, sum kallaðist »Formosa«. Reiðariíð æt Svensk-Eysturasiatiska kompaniíð í Gøteborg. Formosa var 10.000 t. til stóddar og hevði dieselmáskinu. Tá vit komu til Svøríki fingur vit at vita, at skipið skuldi á beding á skipasmiðju í Gøteborg. Manningin var biðin um at fara til hús, vit skuldu fáa boð aftur, tá skipið var liðugt frá skipasmiðjunum. Eg fór so heim til Føroyar. Hetta var í 1938.

Í desember fái eg boð um at koma niður aftur. Skipið skuldi sigla millum Kina og Japan, tá var kríggj millum londini. Tá eg skuldi fara avstað saman við Frits beiggja mínum, sum skuldi til Danmarkar, kemur pápi inn gjøgnum hurðina. Hann hevði verið burtur, so hann visti av ongum. Hann spyr, hvar eg fari. Eg fortelji honum alla søguna um, at eg hoyrði til skipið Formosa, og at vit skuldu sigla millum Kina og Japan. Hetta dámdi pápa einki. Hann lovaði mær, at um eg ikki fór, so skuldi hann skaffa mær lærupláss. Eg fór so í læru í smiðjunum hjá Askham.

Hetta gjørdist stórt sæð endin á siglingini hjá mær. Hetta dámdi mær illa, tí eg var spentur at fara avstað aftur. Men eg vildi ikki seta meg upp í móti pápa. Tað var kanska líka frægt.

Smíðjan hjá Askham

Í smiðjunum var Símun Askham meistari, og beiggin, Thorstein, hevði kontórið. Símun var giftur við Onnu, sum bleiv 104 ár. Í smiðjunum var nógv at gera, millum annað av øllum teimum gomlu trolarunum.

Vit sóu ofta trolarar kom inn gjøgnum Nólsoyarfjørð. Vit hugdu eftir, um teir komu inn á Havnina og vóru á keiuni, tá teir lögdu at.

Eg var so lærutiðina hjá Askham. Beiggjarnir hjá Símun vóru Theodor, sum fór til Klaksvíkar, Ullaba, Archibald og Arthur og Thorstein, sum var skrivstovumaður. Eg havi tískil arbeitt saman við teimum øllum uttan Theodor.

Lærlingarnir vóru umframt meg sjálvan:

Leivur hjá Hilbert Andreasen, í Ullvøruhúsinum

Arnold Vilhlemsen, Undir Varða Kim, seinni, Hanusarson, Leynar Johannes Kragesten, á Krákusteini.

Umframt vóru einstakir sveinar.

Til Vilhelm Nielsen í 1943

Arbeiðið hjá Askham minkaði og einaferð sigur Thorstein við meg, at skuldi tað staðið mæð okkurt annað arbeiði í boði, so skuldi eg endiliga siga frá, so kundu vit tosað um tað, tí har var so lítið at gera.

Eg hevði Vilhelm Nielsen í huganum og fór beinanvegin upp á súkkkluna og út á keiina. Tað passaði akkurat soleiðis, at tá eg kom út á keiina, kom Vilhelm í land av eini skipi. Eg stillaði meg upp á síðuna av honum og heilsaði upp á hann og segði, hvør eg var. Eg spurdi so, um eg kundi fáa arbeiði hjá honum. Hann spurdi so, hvat eg hevði gjørt. Tá vit vóru lidnir at prát – hetta var fyrrapartin – sigur hann við meg: »Kom seinnapartin«. Eg takkaði fyrri, men helt fyrri, at eg hevði okkurt, eg skuldi orðna, um eg ikki kundi koma í morgin. Jú, tað var í lagi. Men so segði hann, at tað var eitt, sum hann ynskti og tað var, at tað ikki varð roykt í arbeiðstíðini. Tá legði eg av at roykja. Tá eg hevði arbeitt í 40 ár hjá Vilhelm Nielsen, varð okkurt av bløðunum, sum hevði eitt prát við meg. Tá kundi eg siga, at eg hevði ikki bara 40 ára jubileum, men tað vóru eisini 40 ár, síðan eg legði av at roykja!

Vilhelm var ikki fanatikari. Hann var ein sera fittur maður, og hetta var bert hansara skilagóða stóða til royking.

Bleiv forelskaður í mynd av gentuni

Hjá Vilhelm Nielsen byrjaði eg at arbeiða upp á bilar. Eg hevði jú lært til maskinarbeiðara, men seinni fór eg yvir á goymsluna. Mær dámdi sera sera væl hjá Vilhelm Nielsen. Har var gott at vera og øll vóru líka fitt. Tað var javnan, at vit vórðu boðin heim til hann og konuna til føðingardagar og tilíkt.

Tað er ein stuttlig søga um, hvussu hann kom til Føroya. Vilhelm kom í 1916 at sigla saman við Wensel Petersen. Ein dagin bjóðar Wensel Vilhelm inn á kamarið hjá sær. Á veggnum er ein mynd av tveimum gentum. Vilhelm fregnast eftir, hvørjar tær eru. Jú, onnur var genta hansara, Sofía, og hin var systir hennara, Sigrid. »Hende kunde jeg godt tænke mig at stifte bekendtskab med«, svaraði Vilhelm. Okkurt hevur hann gjørt við málið, tí tað blivu tey bæði. Tær vóru dótur tann kenda ævintýraran Óla Svend Svendsen.

Sonur Vilhelm, Svend, gjørdist partur av fyrirøkuni. Hann dámdi mær eisini sera væl.

Langt arbeiðslív

Tá eg hevði 40 ára starvsdag, hevði Arni Olsen 50 ára starvsdag sum skrivstovumaður. Tá gjørdur teir nógv burtur úr, og vit vórðu bodnir til veitslu uppi á Hotel Borg, sum Thorolf Bjørklund, sum nú var stjóri, skipaði fyrri. Hann var giftur við Nansy, dóttir Vilhelm.

Har vóru umboð fyrri General Motors í Keypmannahavn saman við nógvum øðrum gestum. Hetta var ein sera hugnalig veitsla við øllum góðum. Eg fekk gávu sum eg vil minnast aftur á við stórum takksemi.

Fyrirøkan hjá Vilhelm Nielsen verður seld í mai 1986 til Finnboga Arge, og kom eg at fylgja við í salginum!

Sum goymslumaður kom eg at halda áfram í goymsluni uppi við Hoyvíksvegin, og dámdi mær hetta sera væl. Har var gott at vera eins og tað var gott at vera hjá Vilhelm Nielsen.

Nú koma vit til næsta jubileum. Hetta var tá eg hevði verið í hesi somu fyrirøku í 45 ár. Finnbogi Arge bjóðaði til móttøku. Eg havi alt gott at bera hesi fyrirøku undir báðum leiðslum, sum hava verið.

Tilsamans arbeiddi eg í 47 ár á hesum arbeiðsplássi.

Sverri í rigninginum á Ananu